

WŁĄCZ MYŚLENIE!

Autor scenariusza: Małgorzata Marzycka

Blok tematyczny: Witamy Nowy Rok

Scenariusz zajęć nr 6

I. Tytuł scenariusza: Jak powstaje zaćmienie Księżycy?

II. Czas realizacji: 2 jednostki lekcyjne.

III. Edukacje (3 wiodące): Polonistyczna, przyrodnicza, społeczna.

IV. Realizowany cel podstawy programowej:

- **Edukacja polonistyczna:**
  - Słucha uważnie wypowiedzi i chce zrozumieć co przekazują; komunikuje w jasny sposób swoje spostrzeżenia, potrzeby, odczucia 1.1a
  - Uczestniczy w rozmowach, zadaje pytania, udziela odpowiedzi, poszerza zakres słownictwa 1.3c
  - Tworzy kilkudzaniową wypowiedź w formie ustnej i pisemnej 1.3a
- **Edukacja przyrodnicza:**
  - Wykonuje proste doświadczenia przyrodnicze 6.1
- **Edukacja społeczna:**
  - Współpracuje z innymi w zabawie, w nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych, przestrzega zasad i reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej 5.2

V. Metody zajęć: Doświadczalna, pokaz, metoda projektowych okazji edukacyjnych.

VI. Środki dydaktyczne

- **do e – doświadczenia:** latarka, jabłko, biały papier albo piłeczka pingpongowa, dwa długie drewniane patyczki do szaszłyków, ciemne pomieszczenie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WŁĄCZ MYŚLENIE!

VII. Formy zajęć: Indywidualna, grupowa.

VIII. PRZEBIEG ZAJĘĆ

- **Część wprowadzająca – warunki wyjściowe.**
  - Rozwiązanie krzyżówki (hasło: Księżyc).
- **Zadania otwarte.**
  - Nauczyciel wiesza na tablicy ilustrację Księżycyca - wypowiedzi uczniów na jej temat.
- **Część warsztatowa.**
  - Formułowanie i zapisywanie zdań do zeszytu.
- **E- doświadczenie (załącznik do scenariusza zajęć) Jak powstaje zaćmienie Słońca?**
- **Pytania/ zadania/ inne czynności utrwalające poznane wiadomości:**
  - Kiedy dochodzi do zaćmienia?
- **Dodatkowe pytania/zadania/ czynności dla:**
  - **ucznia zdolnego:**
    - Co powoduje zaćmienie Księżycyca?
  - **ucznia ośmioletniego:**
    - Jak często zdarza się zaćmienie Księżycyca?
  - **wymagającego pomocy:**
    - Kiedy możesz obejrzeć zaćmienie Księżycyca?
  - **siedmioletniego:**
    - O jakiej porze doby dochodzi do zaćmienia?
- **Podsumowanie zajęć:**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WŁĄCZ MYŚLENIE!

- Do zaćmienia Księżyca dochodzi raz lub dwa razy do roku. Za każdym razem zjawisko to robi na nas duże wrażenie. Dzięki rozwijającej się nauce, astronomii, możemy przewidzieć, kiedy nastąpi kolejne zaćmienie.

Załącznik e- doświadczenia do scenariusza nr 6

I. Tytuł e – doświadczenia: Jak powstaje zaćmienie Księżyca?

II. Zakres doświadczenia: Astronomia - badanie zjawiska powstawania zaćmienia Księżyca.

III. Cel doświadczenia: Pokazanie zjawiska zaćmienia Księżyca.

IV. Hipoteza doświadczenia: Jak powstaje zaćmienie Księżyca?

V. Spodziewane obserwacje/wnioski ucznia:

Uczeń wyjaśnia, że zaćmienie jest zjawiskiem bardzo rzadkim, ale można je przewidzieć i obserwować.

VI. Wnioski (podsumowanie):

W czasie zaćmienia Księżyca, Księżyc przechodzi za Ziemię i Ziemia rzuca na niego cień. Dlatego zaćmienia Słońca zdarzają się wyłącznie w czasie pełni, ale tylko wtedy, gdy Księżyc przechodzi dokładnie przez cień Ziemi. Najczęściej jednak tory ruchu Ziemi i Księżyca przebiegają tak, że do zaćmienia nie dochodzi, bo Księżyc jest oddalony od Ziemi o około 384 tysiące kilometrów, co odpowiada trzydziestokrotności średnicy Ziemi. W tym doświadczeniu Księżyc powinien być oddalony od Ziemi o około 2 metry. W takiej odległości cień Ziemi (czyli jabłka) będzie już bardzo niewielki.¹

---

¹ R. Kothe „Eksperymenty księga młodych odkrywców”

WŁĄCZ MYŚLENIE!

Obraz	Dźwięk
Przywitanie dzieci i wstęp do doświadczenia (kadr na aktora)	Cześć drugoklasiści! Dzisiaj zajmiemy się zjawiskiem powstawania zaćmienia Księżycy i Słońca.
Aktor prezentuje rekwizyty niezbędne do przeprowadzenia doświadczenia. Za każdym razem wykonujemy zbliżenia na poszczególne rekwizyty.	Do przeprowadzenia doświadczenia będą mi dzisiaj potrzebne: latarka, jabłko, biały papier albo piłeczka pingpongowa, dwa długie drewniane patyczki do szaszłyków, ciemne pomieszczenie.
Aktor pokazuje kolejne czynności: <ul style="list-style-type: none"> • Zgniatą papier w kulkę o średnicy około 2 cm. • Nadziewa ją lub piłeczkę pingpongową na jeden z patyczków – symbolizuje ona Księżyc. • Na drugi patyczek nabija jabłko – to jest Ziemia. • Pomocnik staje w odległości około 3 metrów i kieruje na ciebie światło lampki – jest Słońcem. • Unosi ręką, w której ma patyczek z jabłkiem w górę, a drugą ręką z piłeczką lub kulką wykonuje ruch okrężny wokół jabłka. • Obserwuje, w jakiej pozycji Księżyc znajduje się w cieniu – jest to możliwe tylko wtedy, gdy Słońce, Ziemia i Księżyc znajdują	To zaczynamy! Na początku zgniatam papier w kulkę o średnicy około 2 cm. Następnie nadziewam ją lub piłeczkę pingpongową na jeden z patyczków – symbolizuje ona Księżyc. Na drugi patyczek nabijam jabłko – to jest Ziemia. Mój pomocnik staje w odległości około 3 metrów i kieruje na mnie światło lampki – jest Słońcem. Teraz unoszę rękę z patyczkiem z jabłkiem w górę, a ręką z patyczkiem z piłeczką lub kulką wykonuję ruch okrężny wokół jabłka. Zwróć uwagę, w jakiej pozycji Księżyc znajduje się w cieniu. Jest to możliwe tylko wtedy, gdy Słońce, Ziemia i Księżyc znajdują się w jednej linii, a to wcale nie zdarza się często.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WŁĄCZ MYŚLENIE!

się w jednej linii, a to wcale nie zdarza się często.	
Wyjaśnienie zjawiska powstawania zaćmienia Księżyca.	W czasie zaćmienia Księżyca, Księżyc przechodzi za Ziemię i Ziemia rzuca na niego cień. Dlatego zaćmienia Słońca zdarzają się wyłącznie w czasie pełni, ale tylko wtedy, gdy Księżyc przechodzi dokładnie przez cień Ziemi. Najczęściej jednak tory ruchu Ziemi i Księżyca przebiegają tak, że do zaćmienia nie dochodzi, bo Księżyc jest oddalony od Ziemi o około 384 tysiące kilometrów, co odpowiada trzydziestokrotności średnicy Ziemi. W tym doświadczeniu Księżyc powinien być oddalony od Ziemi o około 2 metry. W takiej odległości cień Ziemi (czyli jabłka) będzie już bardzo niewielki.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

